

ZARZĄDZENIE

Dnia 24 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **B. C. i I. C.**

skazanych wyrokiem Sądu Rejonowego w Oświęcimiu z dnia 20 stycznia 2023 r.,
sygn. akt II K 238/21

utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 10 lipca 2023
r., sygn. akt IV Ka 633/23

co do którego Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 28 lutego 2024 r., sygn. akt III
KK 7/24 pozostawił kasację obrońcy bez rozpoznania

z urzędu

w przedmiocie zgłoszonej przez obrońcę skarżących sygnalizacji istnienia podstawy
do wznowienia postępowania

z a r z ą d z i ł

**stwierdzić brak podstaw wznowienia postępowania w sprawie
Sądu Najwyższego III KK 7/24.**

UZASADNIENIE

Wskazany wyżej postanowieniem Sąd Najwyższy, na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 523 § 2 k.p.k. w zw. z art. 523 § 4 pkt 1 k.p.k. (a contrario), pozostawił bez rozpoznania kasację obrońcy skarżących B. C. i I. C., jednocześnie rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego.

Obrońca złożyła następnie do Sądu Najwyższego pismo z dnia 26 maja 2024 r. (k. 2 akta SN), zatytułowane „wniosek obrońcy o wznowienie postępowania kasacyjnego”, w którym, na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 540 § 3 k.p.k. w zw. z art. 9 § 2 k.k., wniosła o wznowienie postępowania kasacyjnego zakończonego powyższym postanowieniem, uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu kasacyjnym.

W treści uzasadnienia obrońca wskazała, że w sprawie skazanych zaistniała bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., polegająca na uczestnictwie w składzie orzekającym Sądu odwoławczego osoby powołanej na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w Krakowie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3), która to przesłanka nie została dostrzeżona i uwzględniona z urzędu przez Sąd Najwyższy, w skład którego wchodził sędzia Paweł Kołodziejski, który został powołany na stanowisko sędziego w Izbie Karnej postanowieniem Prezydenta RP z 7 marca 2022 r. w oparciu o uchwałę tej samej Krajowej Rady Sądownictwa z 25 czerwca 2021 r. Nr 786/2021.

Wskazane przez obrońcę okoliczności, które mają dodatkowo wspierać przywołane orzeczenia Sądu Najwyższego, w których doszło do wznowiania postępowań, z uwagi na stwierdzenie bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., w sprawach w których rozstrzygał sędzia SN Paweł Kołodziejski, czy też do jego wyłączenia, mają świadczyć, iż w tej sprawie zachodzą postawy do wznowienia.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że zgodnie z art. 542 § 1 k.p.k. wznowienie postępowania może nastąpić na wniosek lub z urzędu, przy czym wznowienie postępowania z urzędu może nastąpić tylko w sytuacji zaistnienia jednej z bezwzględnych przyczyn odwoławczych, o jakich mowa w art. 439 § 1 k.p.k. (art. 542 § 3 k.p.k.). Ustawodawca nie przewidział uprawnienia strony do złożenia wniosku o wznowienie postępowania, z powołaniem się na bezwzględne przyczyny odwoławcze, stąd wniosek złożony w tym trybie może być traktowany

wyłącznie jako sygnalizacja potrzeby wznowienia postępowania z urzędu. Sygnalizacja strony nie jest jednak wiążąca dla sądu, a jedynie skutkuje podjęciem czynności z urzędu, które mogą doprowadzić do wszczęcia postępowania wznowieniowego, o ile zostanie stwierdzona bezwzględna przyczyna odwoławcza.

Przechodząc natomiast do oceny zasygnalizowanej przez obrońcę potrzeby wznowienia postępowania zakończonych postanowieniem Sądu Najwyższego z 28 lutego 2024 r., III KK 7/24, z uwagi na wskazaną w piśmie z 26 maja 2024 r. bezwzględną przyczynę odwoławczą (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), stwierdzić należy, iż w niniejszej sprawie brak jest podstaw do wznowienia z urzędu.

Podstawą takiego stanowiska jest przede wszystkim okoliczność, że ocena wskazanej wyżej podstawy wznowieniowej miałaby się odbywać w odniesieniu do postanowienia Sądu Najwyższego o pozostawieniu kasacji bez rozpoznania, które to orzeczenie, przy aprobowanej wykładni wyrażonej w uzasadnieniu postanowienia z dnia 23 marca 2023 r., I KZP 17/22 i przywołanym tam utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego, nie zalicza się do kategorii prawomocnych orzeczeń kończących postępowanie sądowe w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k. W świetle tego bowiem tego przepisu wznowienie dotyczyć może jedynie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym orzeczeniem, co oznacza, że to o tym postępowaniu traktują wszystkie podstawy wznowieniowe, w tym także określone w art. 542 § 3 k.p.k., dotyczące wznowienia postępowania z urzędu. Postępowanie kasacyjne jest natomiast postępowaniem nadzwyczajnym, a kasację zaś wnosi się właśnie od prawomocnego orzeczenia sądu odwoławczego kończącego postępowanie sądowe (art. 519 k.p.k.), które podlega dyspozycji art. 540 § 1 k.p.k.

Kasacja wniesiona przez obrońcę nie spełniła warunku dopuszczalności, a wydane przez Sąd Najwyższy postanowienie o pozostawieniu jej bez rozpoznania, nie miało statusu prawomocnie kończącego postępowanie (art. 540 § 1 k.p.k.), tym samym przepisy o wznowieniu postępowania nie mają w tej sytuacji zastosowania.

Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie przyjmował jednolicie, że jedynie rozstrzygnięcie uchylające zaskarżone kasacją orzeczenie pozbawia je wymienionych, istotnych z punktu widzenia powyższego unormowania cech i

dopiero wówczas, gdy Sąd Najwyższy wyda orzeczenie następcze rozstrzygając merytorycznie o przedmiocie procesu (umorzenie postępowania, uniewinnienie w sytuacji stwierdzenia oczywistej niesłuszności skazania – art. 537 § 2 k.p.k.), może stać się orzeczeniem kończącym postępowanie sądowe, które podlega wznowieniu.

W sytuacji jednak, gdy Sąd Najwyższy nie wypowiada się merytorycznie w przedmiocie procesu, nie wkraczając tym samym w żadnym zakresie w sferę, w której zaskarżony wyrok korzysta już z powagi rzeczy osądzonej (*res iudicatae*), orzeczenie sądu odwoławczego nie traci waloru prawomocnie kończącego postępowanie, gdyż nie zostało ono skutecznie podważone (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 czerwca, III KO 115/00, z 22 września 2003 r., IV KO 33/03, z 25 października 2006 r., V KO 64/06, z 21 marca 2007 r., IV KO 19/07, z 25 listopada 2010 r., V KO 87/10, z 1 sierpnia 2019, II KO 66/19, z 26 lutego 2020 r., V KO 108/19).

W konsekwencji, aprobując stanowisko wyrażone w przywołanym na wstępie postanowieniu Sądu Najwyższego i dzieląc zaprezentowaną tam argumentację, a także wieloletnie i utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego zgodne z tym postanowieniem, odrzucić należy stanowisko – którego uzewnętrznienie stanowi między innymi powołany w sygnalizacji judykat w sprawie II KO 75/23 – wskazujące na to, że argumenty natury ustrojowej i konwencyjnej wymagają eliminacji wypracowanej w doktrynie i orzecznictwie interpretacji o celowości stosowania wąskiej wykładni art. 542 § 3 k.p.k. Poza tym, że stanowisko takie wskazuje na wysoce instrumentalne traktowanie prawa należy stwierdzić, że kwestie poruszone w tych orzeczeniach mogą być ewentualnie przedmiotem przyszłych działań władzy ustawodawczej, których jak dotąd nie podjęto, a akt prawny stanowiący podstawę do rozstrzygania według sygnalizacji zgłoszonej przez obrońcę nie został ustanowiony.

Podsumowując uznać więc należy, że skoro omawiane postanowienie Sądu Najwyższego nie należy do kategorii art. 542 § 3 k.p.k. interpretowanego w powiązaniu z art. 540 § 1 k.p.k., to brak jest możliwości zastosowania w tego rodzaju sprawie przepisów o wznowieniu postępowania.

Dlatego zarządzono jak wyżej.

[SOP]

[ms]